

UCHWAŁA NR XV/102/2025
RADY GMINY GRONOWO ELBLĄSKIE

z dnia 29 października 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Gronowo Elbląskie na rok 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151), art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.) **Rada Gminy Gronowo Elbląskie uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Gronowo Elbląskie na rok 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gronowo Elbląskie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Dorosz

Załącznik do uchwały nr XV/102/2025

Rady Gminy Gronowo Elbląskie

z dnia 29 października 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE
GRONOWO ELBLĄSKIE NA ROK 2026**

**Rozdział 1.
POSTANOWIENIA OGÓLNE**

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gronowo Elbląskie na rok 2026 stanowi integralną część lokalnej polityki społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej. Jest dokumentem kierunkowym, który określa cele, zadania oraz sposoby realizacji działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i innym zjawiskom patologicznym, a także promowania zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Gronowo Elbląskie.

2. Program opracowano na podstawie wniosków i danych zawartych w diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w 2025 roku, obejmującej m.in. analizę zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, skalę problemów alkoholowych, narkotykowych i nikotynowych, zjawisko przemocy domowej, a także rosnące znaczenie uzależnień behawioralnych (cyfrowych, od hazardu, zakupów, mediów społecznościowych).

3. Podstawy prawne opracowania i realizacji programu stanowią w szczególności:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1934 z późn. zm.);

4. Celem nadrzędnym Programu jest ograniczanie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz zachowań o charakterze nałogowym, a także wspieranie rozwoju środowisk lokalnych poprzez wzmacnianie postaw prozdrowotnych i społecznie odpowiedzialnych.

5. Program realizuje zadania własne gminy, obejmujące m.in.:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej wśród dzieci i młodzieży;
- wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i grup samopomocowych podejmujących działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień;
- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć służących integracji społecznej i rozwojowi kapitału społecznego mieszkańców gminy.

6. Program uwzględnia lokalne uwarunkowania społeczne, w szczególności:

- rosnącą liczbę rodzin dotkniętych problemem uzależnień i współuzależnienia;
- zwiększoną dostępność alkoholu i substancji psychoaktywnych;
- niewystarczającą wiedzę mieszkańców o dostępnych formach pomocy;
- potrzebę rozwijania kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów;
- konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych w środowisku szkolnym i rówieśniczym;
- potrzebę przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i zagrożeniom cyfrowym.

7. Realizacja Programu opiera się na zasadach:

- **subsydiarności** – wspierania inicjatyw oddolnych i współpracy z lokalnymi partnerami;
- **komplementarności** – łączenia działań profilaktycznych, interwencyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych;
- **koordynacji międzyinstytucjonalnej** – współdziałania różnych podmiotów publicznych i społecznych;
- **kontynuacji i trwałości** – zapewnienia długofalowego charakteru działań;
- **partycypacji społecznej** – aktywnego udziału mieszkańców w diagnozowaniu potrzeb i tworzeniu rozwiązań.

8. Realizatorami Programu są w szczególności:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gronowie Elbląskim;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim;
- placówki oświatowe działające na terenie gminy;
- organizacje pozarządowe i stowarzyszenia realizujące zadania w zakresie profilaktyki uzależnień;
- Policja, Sąd Rejonowy i kuratorzy sądowi; służby zdrowia oraz podmioty prowadzące terapię uzależnień;
- jednostki organizacyjne gminy i inne instytucje współpracujące w zakresie zdrowia publicznego i bezpieczeństwa.

9. Program ma charakter otwarty i elastyczny – w trakcie roku może być modyfikowany w zależności od aktualnych potrzeb społeczności lokalnej oraz zmian w przepisach prawa. Ewaluacja programu będzie prowadzona na podstawie wskaźników ilościowych i jakościowych, raportów rocznych oraz opinii mieszkańców.

10. Źródłami finansowania programu są środki pochodzące z:

- opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- dodatkowych wpływów z tytułu sprzedaży alkoholu w opakowaniach o objętości do 300 ml („małpek”);

11. Realizacja Programu jest elementem realizacji zadań wynikających z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zmniejszenie występowania zachowań ryzykownych, wzmocnienie więzi społecznych oraz promowanie zdrowego, bezpiecznego stylu życia.

12. Niniejszy dokument stanowi podstawę planowania, realizacji, finansowania i monitorowania działań profilaktycznych w Gminie Gronowo Elbląskie w roku 2026 oraz określa kierunki współpracy wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom i innym problemom społecznym.

Rozdział 2. **CELE PROGRAMU**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gronowo Elbląskie na rok 2026 jest zgodny z celami i kierunkami działań określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021–2025, a jego realizacja odbywać się będzie z poszanowaniem zasad **projektowania uniwersalnego**, o których mowa w art. 2 Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami. Program zakłada zapewnienie wszystkim mieszkańcom, w tym osobom z niepełnosprawnościami, równych szans w dostępie do działań profilaktycznych, terapeutycznych i edukacyjnych.

Celem nadrzędnym Programu jest **ograniczenie skali zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu, używaniem narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi oraz towarzyszącymi im problemami społecznymi i zdrowotnymi**, a także **wzmocnienie systemu wsparcia rodzin i społeczności lokalnej** w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cele szczegółowe obejmują:

1. **Zwiększenie poziomu wiedzy społecznej** na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

2. **Ograniczanie negatywnych skutków społecznych** i patologicznych zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych.

3. **Wzmacnianie działań profilaktycznych** ukierunkowanych na zapobieganie inicjacji alkoholowej, nikotynowej, narkotykowej i behawioralnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

4. **Zapewnienie pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej** rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz przemocą domową.

5. **Promocję zdrowego stylu życia i zachowań prozdrowotnych** wśród mieszkańców gminy poprzez edukację, sport, kulturę i rekreację.

6. **Rozwijanie oferty konstruktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego** dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zwłaszcza z grup ryzyka.

7. **Aktywizację i zaangażowanie społeczności lokalnej** w działania na rzecz profilaktyki uzależnień, w tym udział w kampaniach informacyjnych i akcjach społecznych.

8. **Organizowanie alternatywnych form wsparcia i integracji społecznej**, m.in. świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych, zajęć profilaktyczno-wychowawczych i sportowych.

9. **Podnoszenie kompetencji realizatorów programów profilaktycznych** poprzez szkolenia, warsztaty i doskonalenie zawodowe w zakresie profilaktyki uzależnień, pracy z rodziną i pomocy dziecku.

Rozdział 3.

HARMONOGRAM ZADAŃ NA ROK 2026Zadanie I

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Cel: Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom, a także osobom zagrożonym uzależnieniem.

Zakres działań:

1. Kontynuacja działalności **Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień**, w tym:
 - a) udzielanie specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej osobom uzależnionym i współuzależnionym,
 - b) przekazywanie informacji o dostępnych formach leczenia, ośrodkach terapii i procedurach kierowania na leczenie,
 - c) zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych oraz doposażenie Punktu w sprzęt i materiały pomocnicze,
 - d) informowanie o możliwościach uzyskania ochrony przed przemocą domową,
 - e) finansowanie zatrudnienia specjalistów z zakresu terapii uzależnień i pomocy psychologicznej.
2. Działalność **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, obejmująca:
 - a) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia,
 - b) inicjowanie postępowań w sprawie obowiązku leczenia odwykowego
 - c) kierowanie na badania i do sądu w sprawach o uzależnienie,
 - d) finansowanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnień,
 - e) opracowanie i monitorowanie realizacji Programu,
 - f) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Współpraca z ośrodkami terapii uzależnień i współuzależnień oraz placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie kierowania osób uzależnionych na leczenie i terapię.

Zadanie II

Wsparcie rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocą

Cel: Wzmocnienie systemu pomocy rodzinom zagrożonym problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej.

Zakres działań:

1. Koordynacja współpracy między GKRPA, GOPS, Policją, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia i radcą prawnym w zakresie udzielania kompleksowego wsparcia rodzinom.
2. Współpraca z pedagogami, psychologami i wychowawcami w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy w szkołach.
3. Kierowanie osób potrzebujących do Punktu Konsultacyjnego celem uzyskania pomocy specjalistycznej.
4. Organizowanie zajęć **profilaktyczno-wychowawczych z elementami socjoterapii** dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w tym:
 - a) zatrudnienie wykwalifikowanej kadry prowadzącej zajęcia,
 - b) finansowanie szkoleń specjalistycznych dla prowadzących,
 - c) doposażenie w materiały dydaktyczne i sprzęt,
 - d) prowadzenie dokumentacji i ewaluacji efektów zajęć.
5. Organizacja warsztatów dla rodziców w zakresie kompetencji wychowawczych i zapobiegania przemocy oraz uzależnieniom w rodzinie.

Zadanie III

Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowego stylu życia

Cel: Kształtowanie postaw prozdrowotnych i rozwijanie umiejętności społecznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zakres działań:

1. Organizacja i finansowanie szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych.
2. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach i przedszkolach, dostosowanych do wieku i potrzeb uczestników.
3. Prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych o tematyce uzależnień i zdrowia psychicznego.
4. Udział przedstawicieli gminy w konferencjach, warsztatach i forach dotyczących profilaktyki uzależnień.
5. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych (ulotki, plakaty, broszury, multimedia).
6. Zakup książek, gier i programów wspierających edukację profilaktyczną w szkołach i świetlicach.
7. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do osób dorosłych, w tym rodziców.
8. Dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach profilaktycznych i socjoterapeutycznych.
9. Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych promujących trzeźwy styl życia oraz zakup sprzętu sportowego.
10. Organizacja i finansowanie imprez sportowo-kulturalnych promujących zdrowy, wolny od uzależnień styl życia (konkursy, spektakle, turnieje, festyny).
11. Wsparcie finansowe dla stowarzyszeń i instytucji prowadzących działania profilaktyczne na terenie gminy.
12. Wspieranie działalności ośrodków terapii uzależnień i współuzależnień poprzez współfinansowanie projektów i inicjatyw lokalnych.

Zadanie IV

Nadzór i interwencje w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości

Cel: Ograniczenie dostępności alkoholu i przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa.

Zakres działań:

1. Współdziałanie GKRPA z GOPS i Policją w zakresie kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

2. Kontrola przestrzegania warunków zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez przedsiębiorców – kontrole przeprowadzane przez członków GKRPA upoważnionych przez Wójta Gminy.

3. Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadkach naruszenia przepisów art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego w sprawach dotyczących naruszeń przepisów ustawy.

Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026 zgodnie z zadaniami określonymi w Rozdziale 3 GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRONOWO ELBLĄSKIE NA ROK 2026.

Budżet wynosi: 105 070,00 zł.

Zadanie 1 – 29 750,00 zł.

Zadanie 2 – 30 880,00 zł.

Zadanie 3 – 44 440,00 zł.

Rozdział 4.

REALIZATORZY I ADRESACI ZADAŃ ZAWARTYCH W GMINNYM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Realizatorami są:

- Wójt Gminy Gronowo Elbląskie
- Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminne Placówki Oświatowe i Przedszkolne,
- Punkt Konsultacyjny,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Instytucje kultury w Gminie Gronowo Elbląskie,
- Sołectwa w Gminie Gronowo Elbląskie,
- Komenda Policji,
- Stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty.

Adresatami są:

- dzieci i młodzież szkolna,
- dzieci w przedszkolach,
- osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- osoby z uzależnieniami behawioralnymi,
- członkowie rodzin osób uzależnionych,
- osoby pijące alkohol szkodliwie lub ryzykownie,
- sprzedawcy napojów alkoholowych.

Rozdział 5.
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI
ROZWIĄZYWIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniu Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracę w zespole kontrolnym punktów sprzedaży napojów alkoholowych i innych pracach wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przewodniczącemu oraz Wiceprzewodniczącemu przysługuje 10%, zaś członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje 7% minimalnego wynagrodzenie za pracę określonego w odrębnych przepisach.

2. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji wypłacane będzie w oparciu o dokument pracy Komisji /lista obecności/.

3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z tytułu podróży służbowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań odbywa się w oparciu o coroczny gminny program przyjmowany w formie uchwały rady gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gronowo Elbląskie na rok 2026 stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach poprzednich, z jednoczesnym uwzględnieniem wniosków i rekomendacji wynikających z najnowszej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Diagnoza wykazała, że najistotniejszymi problemami wymagającymi interwencji i profilaktyki są: nadmierne spożycie alkoholu, nikotynizm, rosnąca dostępność substancji psychoaktywnych, uzależnienia cyfrowe oraz niedostateczna świadomość mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania pomocy.

Program jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025. Uwzględnia priorytety polityki zdrowia publicznego, w tym wzmacnianie działań profilaktycznych, integrację środowisk lokalnych oraz zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i wsparcia dla rodzin.

Przyjęcie programu na rok 2026 umożliwi:

- kontynuację i rozwijanie lokalnych działań profilaktycznych adresowanych do dzieci, młodzieży, rodzin oraz osób dorosłych,
- finansowanie działań informacyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i interwencyjnych,
- wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz bezpieczeństwa i zdrowia publicznego.

Środki finansowe na realizację programu pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z dodatkowych wpływów z tytułu sprzedaży alkoholu w małych opakowaniach („małpek”). Zgodnie z obowiązującymi przepisami, środki te mogą być wykorzystane wyłącznie na realizację zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Przyjęcie niniejszego programu jest niezbędne dla zapewnienia ciągłości działań w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, wspierania rodzin oraz ochrony zdrowia publicznego mieszkańców Gminy Gronowo Elbląskie.